

Příručka pro vlastníky kulturních památek a nemovitostí v památkově chráněných územích Středočeského kraje

Středočeský kraj

2017

Vážení vlastníci kulturních památek a nemovitostí v památkově chráněných územích ve Středočeském kraji,

cílem brožury je nabídnout pomoc a provést vlastníky problematikou státní památkové péče při nakládání s kulturní památkou či nemovitostí v památkově chráněném území.

Památky jsou chráněny jako nedílná součást kulturního dědictví národa, svědectví jeho dějin, významným činitelem životního prostředí a nenahraditelné bohatství. Památková péče je cílená snaha o zachování vybraných částí movitého a nemovitého kulturního dědictví (stavby, sochy, parky aj.). Usiluje v co největší míře uchovat dědictví po našich předcích, chránit a zachovat kulturní památky a jejich prostředí jako nedílnou součást našeho života. Snaží se spolu s vámi o zachování historicky, kulturně, technicky, společensky a esteticky hodnotných památek, které jsou dokladem naší minulosti.

Kulturní památky a památkově chráněná území (památkové rezervace a památkové zóny) jsou v České republice jedním z nejvýznamnějších cílů našich a zahraničních turistů. Péči o kulturní památky bychom neměli chápat jenom jako povinnost, ale především jako morální zodpovědnost. Co se podaří zachovat z dosud poměrně bohatého kulturního dědictví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku pro příští generace, záleží na každém z nás.

Příručka je zpracována k právnímu stavu ke dni 30. 6. 2017.

Mgr. Daniel Marek

*náměstek hejtmanky Středočeského kraje
pro oblast kultury a památkové péče*

Areál parku v Panenských Břežanech, kaple sv. Anny

Obsah

1. Úvod	6
2. Prohlašování kulturních památek	7
3. Zrušení prohlášení věci za kulturní památku	9
4. Památkově chráněná území	10
5. Ochranné pásmo	11
6. Základní práva a povinnosti vlastníka kulturní památky	11
7. Obecné povinnosti	14
8. Jak postupovat při obnově kulturních památek a objektů v plošně chráněných územích	15
9. Povinnosti stavebníků ve vztahu k archeologii	17
10. Přemístění kulturní památky	17
11. Vývoz kulturních památek do zahraničí	18
12. Příspěvky vlastníkům kulturních památek	18
13. Daňové úlevy vlastníka kulturní památky	20
14. Kontakty	22

1. Úvod

Základním právním předpisem upravujícím v České republice ochranu kulturních památek je **zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o státní památkové péči“), který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1988 a po mnoha provedených novelizacích platí dodnes. Tento zákon ve svém § 1 deklaruje zájem státu na ochraně kulturních památek a zároveň předepisuje státu úkoly, které má pro účely ochrany kulturních památek plnit. Zákon o státní památkové péči také upravuje práva a povinnosti vlastníků kulturních památek.

Kulturní památky požívají ochrany již v rámci ústavního pořádku České republiky, konkrétně v rámci **Listiny základních práv a svobod**: čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod stanoví (jako obecné omezení výkonu práv), že při výkonu svých práv nikdo nesmí poškozovat – mimo jiné – kulturní památky nad míru stanovenou zákonem, tedy nad míru, kterou zvláštní zákony (typicky právě zákon o státní památkové péči) připouštějí. Zájem státní památkové péče na ochraně a zachování kulturních památek je také jedním z tzv. zákonem chráněných obecných zájmů, jak je zavádí čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, zakotvující jedno ze zákonných omezení vlastnického práva. Tento článek nejprve konstatuje, že vlastnictví zavazuje, a dále stanoví, že vlastnictví nesmí být zneužito v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy, mezi které patří i zájmy státní památkové péče.

2. Prohlašování kulturních památek

Kulturní památky prohlašuje Ministerstvo kultury rozhodnutím vydávaným ve správním řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 3 zákona o státní památkové péči.

Kulturní památkou mohou být věci movité i nemovité, které vykazují hodnoty vymezené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Nemovitými věcmi jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem, ostatní věci jsou movité. Ministerstvo kultury může za kulturní památku prohlásit především věci nebo soubory věcí, které jsou významnými doklady historického vývoje, způsobu života a životního prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti – jde o projevy tvůrčích schopností a práce člověka, které vykazují hodnoty historické, umělecké, vědecké, technické či revoluční. Dále může Ministerstvo kultury prohlásit za kulturní památky věci nebo jejich soubory, které sice samy o sobě nemají uvedené hodnoty, ale mají přímý vztah k významným osobnostem nebo historickým událostem. Kulturní památkou může být např. hrad, měšťanský dům, vila, vesnická usedlost, socha nebo obraz, svícen apod.

Řízení o prohlášení věci za kulturní památku zahajuje Ministerstvo kultury zásadně **z moci úřední**. Podání, kterým je možné toto řízení iniciovat, může učinit kdokoli. Ministerstvo kultury podnět vyhodnotí a případně zahájí správní řízení. Výjimkou jsou archeologické nálezy - v tomto případě je řízení zahajováno pouze na základě návrhu Akademie věd České republiky.

V řízení o prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje **vyjádření** krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu, který je odbornou organizací státní památkové péče, případně vyjádření dalších odborníků. Vlastník věci má práva účastníka správního řízení. Může např. navrhnout důkazy, v řízení se vyjadřovat a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Vlastník věci nebo stavby, která může být prohlášena za kulturní památku a která je předmětem řízení o prohlášení, je povinen **chránit** ji před poškozením, zničením nebo odcizením. Je také povinen dle ust. § 3 odst. 3 zákona o státní památkové péči **oznámit** Ministerstvu kultury každou za-

mýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání. Pokud chce s ní nakládat v průběhu řízení, zejména pokud ji chce upravovat nebo rekonstruovat, je třeba, aby svůj záměr oznámil Ministerstvu kultury. **Ministerstvo kultury** následně vlastníkov **sdělí**, zda může svůj záměr provést (pokud zamýšlený zásah nenaruší kulturně historické hodnoty věci), anebo tento zásah omezí či zakáže předběžným opatřením (jestliže by realizace záměru znamenala porušení povinnosti chránit věc, jež je předmětem řízení).

Po posouzení všech shromážděných podkladů, včetně vyjádření vlastníka, rozhodne Ministerstvo kultury o tom, že věc nebo stavbu za kulturní památku **prohlašuje**, anebo že ji za kulturní památku **neprohlašuje**.

Národní kulturní památky tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa. Prohlašuje je vláda České republiky nařízením, kde může stanovit podmínky jejich ochrany.

Pivovar v Lobčín

3. Zrušení prohlášení věci za kulturní památku

Ministerstvo kultury může také odebrat statut kulturní památky, a to podle § 8 zákona o státní památkové péči v rámci řízení o zrušení prohlášení za kulturní památku.

Řízení o zrušení prohlášení za kulturní památku může být zahájeno na základě **žádosti**. Tuto žádost je oprávněn podat vlastník kulturní památky a také osoba, která sice vlastníkem kulturní památky není, ale na zrušení jejího prohlášení za kulturní památku prokáže právní zájem. Ministerstvo kultury však také může zahájit řízení **z moci úřední**. V řízení o prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje zejména **vyjádření** krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu (jde-li o archeologický nález, pak i vyjádření Akademie věd České republiky).

Vlastník kulturní památky má práva účastníka řízení. Může se např. v řízení vyjadřovat, navrhopvat důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Prohlášení za kulturní památku může být zrušeno pouze **z mimořádně závažných důvodů**. V řízení Ministerstvo kultury zjišťuje, zda jsou tyto mimořádně závažné důvody v konkrétním případě naplněny. Mimořádně závažným důvodem, pro který může být prohlášení za kulturní památku zrušeno, je například situace, kdy není možné kulturní památku zachovat např. pro její rozsáhlé poškození přírodními živly anebo je sice možné ji zachovat, ale pro její zachování by musely být provedeny takové zásahy, které by znamenaly ztrátu její památkové hodnoty.

Havarijní stav kulturní památky způsobený tím, že její vlastník zanedbává své povinnosti, tzn. o kulturní památku pečovat a udržovat ji v dobrém stavu, nelze považovat za „mimořádně závažný důvod“ pro zrušení jejího prohlášení.

Ministerstvo kultury může podmínit zrušení prohlášení za kulturní památku tím, že budou předem splněny určité **podmínky**, například pořizování dokumentace nebo zaměření kulturní památky.

4. Památkově chráněná území

- **Památkové rezervace** – reprezentují nejhodnotnější soubory architektury a stavitelství nebo případně archeologických nálezů. Jde o sídla dochovaná jako celek, tedy bez většího narušení urbanistické skladby, bez větších rušivých zásahů do hmotové skladby a s vysokým počtem dochovaných hodnotných staveb, z nichž větší část je prohlášena za kulturní památky. Vymezují se nařízením vlády dle § 5 zákona o státní památkové péči.
- **Památkové zóny** – území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem vymežit opatřením obecné povahy na základě § 6 zákona o státní památkové péči za památkovou zónu a určit podmínky ochrany.

Kutná Hora, městská památková rezervace

5. Ochranné pásmo

Nepatří mezi památkově chráněná území, jedná se o lokalitu, která je vymezena za účelem ochrany hodnot kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón. Hodnoty má pouze ve vztahu dopadu zamýšlených prací na předmět ochrany, tj. toho, okolo čeho je ochranné pásmo vymezeno.

Dle ust. § 17 zákona o státní památkové péči, vyžaduje-li to ochrana nemovité kulturní památky, národní kulturní památky, památkové zóny či památkové rezervace, nebo jejího prostředí, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností po vyjádření odborné organizace státní památkové péče územní rozhodnutí o ochranném pásmu a určí, u kterých nemovitostí v ochranném pásmu, nejsou-li kulturní památkou, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně úpravy dřevin, je vyloučena povinnost vyžádat si předem závazné stanovisko podle § 14 odst. 2. Tato povinnost je vyloučena vždy, jde-li o stavbu, změnu stavby, udržovací práce, umístění nebo odstranění zařízení, jejichž provedením se nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu této nemovitosti.

Zjednodušeně řečeno - k jakýmkoliv zamýšleným stavebním pracím, které budou prováděny v interiéru objektu (vyjma kulturní památky či národní kulturní památky), není potřeba vyžádat si závazné stanovisko u správního orgánu.

6. Základní práva a povinnosti vlastníka kulturní památky

Vlastník kulturní památky je podle § 9 zákona o státní památkové péči povinen o svoji kulturní památku pečovat – udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Užívat ji může pouze tak, aby ji užíváním nepoškozoval, tedy pouze způsobem, který odpovídá technickému stavu, památkové hodnotě a významu kulturní památky. Povinnost pečovat o svou kulturní památku a chránit ji nese vlastník na své náklady.

Jestliže vlastník kulturní památky **neplní své povinnosti** vyjmenované v § 9 zákona o státní památkové péči, může správní orgán vlastníkovi

uložit tzv. **nápravné opatření** podle § 10 zákona o státní památkové péči. Nápravné opatření spočívá v tom, že obecní úřad obce s rozšířenou působností (jde-li o národní kulturní památku, pak krajský úřad) uloží vlastníkovvi správním rozhodnutím povinnost provést určité práce směřující k tomu, aby byl odstraněn závadný stav památky spočívající například v jejím chátrání, poškozování a podobně. K provedení těchto prací stanoví správní orgán lhůtu a vlastník kulturní památky je povinen provést uložené práce na svůj náklad. Jako opatření podle § 10 zákona o státní památkové péči může správní orgán uložit například nezbytné statické zajištění objektu, jeho zabezpečení proti vstupu nepovolaných osob, doplnění chybějících částí střešní krytiny a podobně.

Jestliže vlastník kulturní památky neprovede ve stanovené lhůtě práce, které mu byly opatřením podle § 10 zákona o státní památkové péči uloženy, mohou být práce nezbytné pro zabezpečení kulturní památky provedeny na náklad vlastníka kulturní památky odbornou firmou. O tom rozhoduje podle § 15 odst. 1 zákona o státní památkové péči obecní úřad obce s rozšířenou působností a jde-li o národní kulturní památku, krajský úřad. Správní orgán, který rozhodl, následně vymáhá náklady vynaložené na nezbytné zabezpečovací práce po vlastníkovvi kulturní památky.

Pokud vlastník kulturní památky převádí kulturní památku na jiného nebo ji jinému předává na dobu dočasnou (například na základě nájemní smlouvy nebo smlouvy o opravě věci), je povinen uvědomit toho, komu věc předává či přenechává, že jde o kulturní památku (§ 9 odst. 4 zákona o státní památkové péči).

Vlastník kulturní památky je povinen v souladu s § 12 odst. 1 zákona o státní památkové péči bez zbytečného odkladu oznámit správnímu orgánu každé ohrožení nebo poškození kulturní památky a vyžádat si jeho rozhodnutí o způsobu odstranění závady.

Vlastník kulturní památky je povinen v souladu s § 12 odst. 2 zákona o státní památkové péči každou zamýšlenou změnu jejího užívání, a jde-li o nemovitou kulturní památku i její zamýšlené vyklizení, předem oznámit správnímu orgánu.

V případě, že vlastník kulturní památky zamýšlí kulturní památku prodat, musí ji podle § 13 zákona o státní památkové péči v níže uvedených případech přednostně nabídnout ke koupi Ministerstvu kultury. Tato povinnost se týká národních kulturních památek (movitých i nemovitých) a movitých kulturních památek. Netýká se nemovitých kulturních památek. Zároveň se tato povinnost neuplatňuje v případech, kdy jde o prodej kulturní památky mezi osobami blízkými (příbuzní v řadě přímé, sourozenci, manželé a partneři; jiné osoby se považují za osoby blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní) nebo mezi spoluvlastníky. Ministerstvo kultury má pro přijetí nabídky lhůtu 3 měsíců, jde-li o movitou kulturní památku, a 6 měsíců, jde-li o nemovitou národní kulturní památku.

V souladu s § 19 zákona o státní památkové péči je vlastník kulturní památky povinen umožnit osobám pověřeným orgány státní památkové péče vědecký výzkum kulturní památky, popřípadě pořízení její dokumentace. Jde-li o důležitý společenský zájem, je vlastník movité kulturní památky povinen kulturní památku přenechat především odborné organizaci k dočasnému užívání pro účely vědeckého výzkumu nebo pro účely výstavní na náklad toho, jemuž se kulturní památka přenechává k užívání. O podmínkách přenechání kulturní památky nebo národní kulturní památky k dočasnému užívání rozhodne krajský úřad po vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

Vlastník kulturní památky má podle § 32 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči **právo** na to, aby mu při zajišťování péče o jeho kulturní památku a při konzultacích poskytoval Národní památkový ústav jako odborná organizace státní památkové péče bezplatnou odbornou pomoc.

Národní památkový ústav je právnickou osobou, která se v rámci své organizační struktury dělí na generální ředitelství a dále je územně členěn na odborná pracoviště pro každý kraj a čtyři územní památkové správy spravující státní hrady a zámky.

Metodickou pomoc vlastníkům památek poskytují také orgány památkové péče obcí s rozšířenou působností, Odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu Středočeského kraje a Ministerstvo kultury.

7. Obecné povinnosti

Všechny fyzické a právnické osoby, a to i když nejsou vlastníky kulturních památek, mají podle § 9 odst. 3 zákona o státní památkové péči **povinnost** počínat si vždy tak, aby nezpůsobovaly nepříznivé změny stavu kulturních památek a neohrožovaly jejich zachování a vhodné společenské uplatnění. Tato povinnost je obecná - platí pro všechny.

Jestliže kterákoli fyzická nebo právnická osoba (bez ohledu na to, zda je či není vlastníkem kulturní památky) provádí nějakou **činnost**, která způsobuje nebo by i jen mohla způsobit nepříznivé změny stavu kulturní památky anebo která ohrožuje její zachování nebo vhodné společenské uplatnění (například autodopravce projíždí se svým nákladním automobilem kolem kapličky, kterou poškozují otřesy), může obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo – jde-li o národní kulturní památku – krajský úřad takovou činnost správním rozhodnutím podle § 11 odst. 2 zákona o státní památkové péči zakázat nebo určit podmínky pro další výkon takové činnosti.

Olešná č. p. 8

8. Jak postupovat při obnově kulturních památek a objektů v plošně chráněných územích

Významným nástrojem pro zachování kulturních památek je jejich obnova. Podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči se obnovou rozumí každá údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky nebo jejího prostředí. Za jinou úpravu kulturní památky se přitom považuje modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky a dále její nástavba nebo přístavba.

- **Údržba** – je definována např. § 3 odst. 4 stavebního zákona, kde se údržbou stavby rozumí práce, jimiž se zabezpečuje její dobrý stavební stav tak, aby nedocházelo ke znehodnocení stavby a co nejvíce se prodloužila její uživatelnost, což lze vztáhnout i na údržbu kulturních památek (například výměna výplní či nový nátěr fasády domu).
- **Oprava** – odstranění následků poškození kulturní památky nebo účinků jejího opotřebení (například doplnění části střešní krytiny stržené větrnou smrští).
- **Rekonstrukce** – takové konstrukční a technologické zásahy do kulturní památky, které přinášejí změnu jejích technických parametrů nebo změnu její funkce či jejího účelu (například adaptace tovární budovy na výstavní prostor nebo na restauraci).
- **Restaurování** – souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu – díla výtvarných umění nebo uměleckořemeslné práce (například obnova obrazu nebo sochy). Restaurování může provádět pouze restaurátor mající povolení Ministerstva kultury k restaurování.
- **Jiná úprava** – modernizace budovy při nezměněné funkci (úpravy, jimiž se při uplatňování prvků technického pokroku nahrazují části základního prostředí modernějšími částmi za účelem odstranění následků opotřebení a zastarání vlivem technického rozvoje, zvyšuje se vybavenost základního prostředí – domu, popřípadě se rozšiřuje jeho použitelnost; rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti ma-

jetku), dále nástavba a přístavba budovy (jak stanoví § 9 odst. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon ČNR č. 20/1987 Sb., v platném znění). „Modernizace budovy při nezměněné funkci“ je taková úprava kulturní památky, při které se její části nahrazují modernějšími částmi, zvyšuje se její vybavenost nebo se rozšiřuje její využitelnost, a to aniž se mění její funkce (například zavedení ústředního topení namísto lokálního vytápění kamny, adaptace půdy činžovního domu pro obytné účely a podobně). „Nástavbou“ je zásah, kterým se stavba - kulturní památka zvyšuje. „Přístavbou“ se stavba - kulturní památka - půdorysně rozšiřuje, přičemž přístavovaná část je provozně propojena se stavbou stávající.

Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést její obnovu, je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko příslušného orgánu památkové péče. Ten v závazném stanovisku vyjádří, zda práce zamýšlené vlastníkem kulturní památky jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné nebo nepřípustné. V případě, že jsou práce přípustné, může orgán památkové péče stanovit podmínky pro ochranu a zachování hodnot kulturní památky.

Právní režim zásahů na a do nemovitostí nacházejících se v památkově chráněných územích předepisuje § 14 zákona o státní památkové péči, který v odstavci 2 stanoví povinnost vlastníkům (správcům, uživatelům) nemovitostí, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, památkové zóně, ochranném pásmu, k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko.

9. Povinnosti stavebníků ve vztahu k archeologii

S povinností žádat o závazné stanovisko dle § 14 zákona o státní památkové péči velmi úzce souvisí oznamovací povinnost stavebníků zakotvená v ustanovení § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Jestliže má být prováděna stavební činnost na území s archeologickými nálezy (což je území širší, než památkové rezervace, památková zóna, ochranné pásmo nebo krajinná památková zóna), je stavebník povinen již od doby přípravy stavby svůj záměr předem oznámit Archeologickému ústavu Akademie věd ČR a je také povinen umožnit provedení záchranného archeologického výzkumu. Ten je prováděn na základě smlouvy uzavírané s organizací oprávněnou k provádění archeologických výzkumů, která bude tento výzkum provádět.

Pokud je při stavbě učiněn archeologický nález, je stavebník povinen jej oznámit stavebnímu úřadu a nejbližšímu muzeu, práce v místě nálezu přerušit a provést nezbytná opatření, aby nález nebyl poškozen nebo zničen (§ 176 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů).

10. Přemístění kulturní památky

Přemístění kulturních památek upravuje § 18 zákona o státní památkové péči. Stavbu, která je kulturní památkou, je možné přemístit výlučně s předchozím souhlasem krajského úřadu po vyjádření odborné organizace.

Movitou kulturní památku lze trvale přemístit z veřejně přístupného místa jen s předchozím souhlasem krajského úřadu. Předchozí souhlas není vyžadován v případě, kdy má být např. přemístěna z veřejně přístupného místa pouze dočasně (například do restaurátorské dílny).

Má-li být movitá věc, která je kulturní památkou, přemístěna z veřejně přístupného místa na jiné veřejně přístupné místo, byť i trvale, není k takovému přemístění vyžadován předchozí souhlas.

K přemísťování kulturních památek by mělo docházet jen ve výjimeč-

ných případech, neboť by měla být respektována zásada, že památka by neměla být vytrhována ze svého prostředí. Důvodem pro povolení přemístění je především ohrožení kulturní památky.

11. Vývoz kulturních památek do zahraničí

Ustanovení § 20 zákona o státní památkové péči stanoví, že kulturní památku a tím pádem i národní kulturní památku (která je i kulturní památkou) lze vyvézt do zahraničí - pro účely výstavy, zápůjčky nebo pro jiné účely, například restaurování - jen s předchozím souhlasem Ministerstva kultury. Kulturní památku lze vyvézt pouze na dobu dočasnou, nikoli tedy trvale.

12. Příspěvky vlastníkům kulturních památek

Jednou z forem kompenzace povinností vlastníka kulturní památky je jeho právo na finanční **příspěvek podle § 16 zákona o státní památkové péči**. Tyto příspěvky navazují na povinnosti vlastníka pečovat (na jeho náklady) o jeho kulturní památku a udržovat ji v dobrém stavu. Stát, kraj i obce proto mohou poskytovat příspěvky vlastníkům kulturních památek na náklady spojené s obnovou či zachováním kulturních památek. Je na každé obci či kraji, aby si vymezily a schválily ve svém rozpočtu, jaký objem prostředků poskytnou v daném roce vlastníkům kulturních památek v rámci těchto příspěvků. Zároveň je třeba zdůraznit, že příspěvky jsou nenárokové a poskytují se výlučně na základě žádosti vlastníka kulturní památky.

Středočeský kraj poskytuje každoročně vlastníkům finanční podporu v rámci dotačního programu **Středočeský Fond kultury a obnovy památek**. Z tohoto Fondu lze čerpat prostředky na obnovu kulturních památek a také projekty obnovy drobných památek a architektury umístěné převážně na veřejných prostranstvích či ve volné krajině. Prostředky jsou poskytovány na základě žádosti vlastníka dle schváleného Programu Fondu pro daný rok. Žadatelem o dotaci může být vlastník kulturní památky nebo drobné neprohlášené památky, která se nachází na území Středočeského kraje.

Ministerstvo kultury v současné době naplňuje § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči následujícími specializovanými programy:

- **Program obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností** – lze využít na obnovu památkového fondu, kde to efektivně a účelně neumožňují jiné programy Ministerstva kultury. Finanční prostředky v programu jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami, a které nejsou ve vlastnictví České republiky.
- **Havarijní program** – z tohoto programu poskytuje Ministerstvo kultury příspěvky na zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb – kulturních památek.
- **Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón** – v tomto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se na území památkové rezervace nebo památkové zóny. Finanční příspěvky mohou být z tohoto programu poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí - společně s vlastníkem - na obnově kulturní památky.
- **Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny** – z tohoto programu se poskytují příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se ve vesnických památkových rezervacích a ve vesnických a krajinných památkových zónách (zejména památek lidové architektury, například zemědělských usedlostí, chalup, kapliček a božích muk).
- **Program záchrany architektonického dědictví** – z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek, které jsou nejcennější součástí architektonického dědictví (například hrady, zámky, kláštery, kostely).
- **Program restaurování movitých kulturních památek** – z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu (restaurování) movi-

tých kulturních památek, zejména významných děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách zpřístupněných veřejnosti.

13. Daňové úlevy vlastníka kulturní památky

Stát poskytuje vlastníkům kulturních památek – vedle přímé finanční pomoci v podobě příspěvků ze státního rozpočtu, o nichž pojednává předchozí kapitola – také finanční pomoc nepřímou v podobě různých daňových úlev a zvýhodnění.

Osvobození od daně ze staveb – podle § 9 odst. 1 písm. p) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, jsou od daně ze staveb a jednotek osvobozeny stavby (popř. bytové jednotky), které jsou kulturní památkou a na kterých jsou prováděny stavební úpravy. Osvobozeny jsou na dobu 8 let po provedení stavební úpravy, přičemž tato lhůta počíná běžet rokem následujícím po vydání kolaudačního souhlasu k provedené stavební úpravě. Osvobozeny jsou stavby, které jsou veřejně přístupné. Nejde o jakékoli zpřístupnění, nýbrž o zpřístupnění na základě písemné smlouvy uzavřené mezi Ministerstvem kultury a vlastníkem kulturní památky.

Osvobození od daně z pozemků – tato daňová úleva souvisí se zpřístupněním stavby – kulturní památky - na základě smlouvy uzavřené mezi vlastníkem a Ministerstvem kultury. Podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, jsou od daně z pozemků osvobozeny pozemky tvořící jeden funkční celek se zdanitelnou stavbou veřejně přístupnou kulturní památkou, která je ve vlastnictví České republiky, nebo je přístupná z důvodů výchovně vzdělávacích na základě písemné smlouvy uzavřené mezi Ministerstvem kultury a jejím vlastníkem.

Zvláštní režimy odpisování – upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, v platném znění.

Varhany, Rožmitál pod Třemšínem, kostel sv. Jana Nepomuckého

Krnsko, bývalá fara č. p. 44

14. Kontakty

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1 – Malá Strana
Tel.: 257 085 111
e-mail: epodatelna@mkcr.cz
web: www.mkcr.cz
Datová schránka: 8spaaur

Krajský úřad Středočeského kraje

Zborovská 11
150 21 Praha 5
tel: 257 280 111
e-mail: podatelna@kr-s.cz
web: www.kr-stredocesky.cz
Datová schránka: keebuyf

Národní památkový ústav, generální ředitelství

Valdštejnské náměstí 162/3
118 01 Praha 1
Tel.: 257 010 111
e-mail: sekretariat@npu.cz, epodatelna@npu.cz
web: www.npu.cz
Datová schránka: 2cy8h6t

Národní památkový ústav územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Sabinova 5
130 00 Praha 3
Tel.: 274 008 111
e-mail: sekretariat.sc@npu.cz, epodatelna@npu.cz
web: www.npu.cz/cs/uop-stredni-cechy
Datová schránka: 2cy8h6t

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

Letenská 4
118 01 Praha 1
Tel.: 257 014 300, 257 014 311
E-mail: arupraha@arup.cas.cz
web: www.arup.cas.cz
Datová schránka: fxeng6z

**Příručka pro vlastníky kulturních památek
a nemovitostí v památkově chráněných územích
Středočeského kraje**

© Fotografie: archiv Středočeského kraje

© Texty: Středočeský kraj – odbor kultury a památkové péče

Pro Středočeský kraj, Zborovská 11, Praha 5 vydala a vyrobila
v roce 2017 Tiskárna Polygraf, s. r. o., Modřišice 156, 511 01 Turnov

Vydání první

ISBN 978-80-906718-6-7

*Na titulní straně pomník císaře Karla VI. v Hlavenci.
Na zadní straně katedrála Nanebevzetí Panny Marie
a sv. Jana Křtitele v Sedlci u Kutné Hory.*

